

DE FUNCTIONELE PLAATS VAN DE INTERNE ACCOUNTANT

door W. M. van Olphen

Het artikel dat Prof. A. Mey onder de titel „Interne controle en de techniek der accountantscontrole” in de maart-uitgave heeft gepubliceerd, heeft mij — hoewel ik het met de inhoud geheel eens kan zijn — naar de pen doen grijpen om enkele praktische moeilijkheden naar voren te brengen, welke zich voor de interne accountant kunnen voordoen bij de uitoefening van zijn taak.

Op pag. 101 van voornoemd artikel betoogt schrijver dat het controle-organen een staforgaan van de hoogste leiding moet zijn en op pag. 111 dat de interne accountant een functionaris is, die slechts bevelen heeft af te wachten van de hoogste leider. Deze omschrijving plaatst de interne accountant in de top van de organisatie en qua standing en gezag in de rij van functionarissen, die op het niveau direct onder de opperste leiding in de organisatie voorkomen.

Dit impliceert dat in een bedrijf van enige omvang, waar beslissingen worden voorgelegd aan- en genomen worden door daartoe gecreëerde committee's of conferenties, de interne accountant deel uit zal maken van zulke committee's. Zulks is noodzakelijk omdat hij hierdoor de gronden waarop de beleidsbeslissingen zijn genomen kan leren kennen, welke kennis nodig is om straks bij de controle tot een juiste beoordeling te kunnen geraken.

Het deelnemen aan conferenties en het zitting hebben in committee's is alleen mogelijk, wanneer de opperste leiding, hierin meestal geadviseerd door de overige leden, toestemming daartoe geeft.

In dit kader moet echter de bijzondere functie en ook de bijzondere plaats, welke de interne accountant in de organisatie inneemt nader worden toelicht.

Op blz. 103 wordt door Prof. Mey opgemerkt dat de interne accountant pertinent onder de bedrijfsleider staat en dat hij — ook na tegengesteld advies — gebonden wordt in de beleidsvorming, waartoe de leiding besluit.

Het is in 't geheel niet denkbeeldig dat de interne accountant mede op grond van zijn wetenschap opgedaan tijdens de conferenties, een bepaalde beleidsbeslissing in strijd acht met een gezond en doelmatig gevoerd beleid en dit via rapportering onder de aandacht brengt van de opperste leiding. Neemt deze laatste het advies van de interne accountant over dan zijn er verder geen onoverkomelijke moeilijkheden te verwachten, doch in het tegengestelde geval is de zaak niet afgedaan met het door hem aanvaarden van de negatie van zijn kritiek en het terugwijzen van de verantwoordelijkheid naar de leiding. Deze laatste neemt weliswaar verantwoordelijkheid over doch de verhouding interne accountant — public accountant mag hier niet uit het oog worden verloren en vormt tevens de oorzaak dat de leiding op haar negatie van het advies, uitgebracht bracht door de interne accountant, kan moeten terugkomen.

Immers wanneer de kritiek, door de interne accountant geuit, ter kennis komt van de externe accountant (een vrije uitwisseling van gedachten en bevindingen tussen in- en externe accountant is vereist) en deze tot actie overgaat, is de zaak voor de bedrijfsleiding niet afgedaan. Ook ontstaat nu de situatie dat de leiding niet in de eerste plaats de public

accountant, doch de aan haar gesubordineerde interne accountant als criticus van haar beleid beschouwt.

Op grond van bovenstaande mogen we stellen dat de interne accountant in een positie verkeert, welke hem de verplichting geeft om aan de ene kant zijn superieuren (de bedrijfsleiding) te gehoorzamen en zich neer te leggen bij de door de leiding genomen beslissingen ook wanneer deze indruisen tegen zijn eigen opvattingen. Aan de andere kant echter is ten gevolge van de relatie met de externe accountant, bovengenoemde grens van bevoegdheden voor de interne accountant een imaginaire, omdat zijn door de leiding genegeerde kritiek door de externe accountant kan worden overgenomen.

Aangezien de public accountant in geen enkel hiërarchisch verband staat tot de bedrijfsleiding kan de situatie ontstaan dat de leiding toch gehoor zal moeten geven aan de in eerste instantie door de interne accountant geuite kritiek of de door hem gedane voorstellen.

Het zal de lezer duidelijk zijn dat er nu een minder prettige verhouding met de overige leden van de staf kan ontstaan. Weliswaar zal het van de sportiviteit en de mate van zelf-discipline van de leider afhangen of vergaande repercussies tegen de persoon van de functionaris zullen worden toegelaten, doch in ieder geval zal men op zijn *qui vive* zijn en hem niet meer inlichtingen verschaffen dan men alleen op grond van zijn bevoegdheid tot controle verplicht is. De kans is groot dat hij niet meer in het overleg tot beleidsbeslissingen betrokken zal worden en hem dus de bevoegdheid tot het deelnemen aan conferentie's en het zitting nemen in committee's zal worden onthouden. Hierdoor is de intern accountant dan min of meer buiten de personeelssfeer van het bedrijf geplaatst en zijn het alleen nog de zilveren draden, die hem er mede verbinden. Er is dan niet langer van „onafhankelijkheid” doch van „vervreemding” sprake.